

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Mgr Jarosława KALETY

NA TEMAT:

**DIAGNOZA ZAGROŻEŃ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH
W OPARCIU O KRAJOWĄ MAPĘ ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA
NA PODSTAWIE WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO**

opracowanej pod kierownictwem naukowym

Prof. dr hab. Jadwigi STAWNICKIEJ

i dra hab. Zbigniewa MIKOŁAJCZYKA

1. KWESTIE OGÓLNE

Rozprawa doktorska opracowana przez mgra Jarosława KALETE jest zadaniem zarówno ambitnym, jak i bardzo trudnym. Podjęcie tej tematyki zasługuje na słowa uznania, jako że do jej opracowania mógłby zostać powołany zespół ludzki, który podołałby celom nakreślonym w dysertacji, zaś w wyniku tego mogłaby powstać obszerna praca naukowo-badawcza. Działalność Doktoranta pod kierunkiem prof. dr hab. Jadwigi Stawnickiej i dr hab. Zbigniewa Mikołajczyka, doprowadziła do powstania dysertacji, jakiej temat jest bardzo istotny albowiem wywiera wpływ na poprawę szeroko pojętego bezpieczeństwa publicznego społeczności lokalnych.

Biorąc powyższe pod uwagę z zainteresowaniem podjąłem się recenzji niniejszego dzieła, formułując pod jego adresem oczekiwania tak w obszarze sfery merytorycznej, jak i metodologicznej. Przyznaję, że w swych oczekiwaniach się nie zawiodłem, a recenzowana rozprawa spełnia je w nakreślonych aspektach.

Doktorant skupia się na potrzebie pozyskania danych odnoszonych do zagrożeń społeczności, by na tej podstawie móc wskazać na zadania służbowe Policji i podmiotów Zarządzania Kryzysowego w obszarze porządku publicznego zgodnie z oczekiwaniami społecznymi. Istotnym narzędziem do tego jest Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, jako istotny składnik procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym realizowanym we współpracy Policji z odpowiednimi instytucjami, a zwłaszcza ze społeczeństwem. Tym bardziej, jak wskazuje Doktorant, że są one bazą do alokacji zasobów kadrowo-sprzętowych służb, interwencji, profilaktyki czy tworzenia nowych podmiotów wykonawczych.

Mam nadzieję, że lektura dysertacji nie tylko uświadomi złożoność zjawisk, lecz także stanie się punktem wyjścia do realizacji wachlarza zadań ukierunkowanych na rozwiązania systemowe. Owe uwarunkowania dostrzegł Doktorant i znalazły się one w orbicie Jego zainteresowań naukowych.

Mając na uwadze fakt, iż w naukach o bezpieczeństwie nie było dotychczas prób naukowego poznania owej problematyki, a istniejące rozwiązania nie zawsze znajdują poparcie rzetelnymi badaniami naukowymi stwierdzam, że podjęcie przez mgra Jarosława KALETEŃ istotnego i zarazem trudnego tematu trzeba uznać za działania w pełni uzasadnione zarówno w kontekście ontologicznym jak i epistemologicznym.

2. OCENA METODOLOGICZNA

Ujęta w treści dysertacji problematyka badawcza mająca charakter teoretyczno-praktyczny umiejscowiona jest w dziedzinie nauk społecznych i nauk pokrewnych.

O wartości dysertacji stanowi przede wszystkim warstwa metodologiczna albowiem przygotowanie, przeprowadzenie i interpretacja wyników badań stanowi podstawę działalności pracownika nauki. Stwierdzam, że Doktorant wykazał się w tym obszarze bardzo dobrym poziomem wiedzy i umiejętności, a całość dokonań badawczych ujęta jest w rozdziałach tematycznych opracowanego dzieła.

Z oglądu treści wynika, że Doktorant ma świadomość, iż złożone kwestie funkcjonowania stosownych narzędzi wykonawczych wymagają podejmowania badań interdyscyplinarnych. To problem dużej rangi, jako że poznanie zdarzeń i zjawisk, weryfikacja hipotez i dobór odpowiednich metod jest często niemożliwe bez badania realnego środowiska. Wieloaspektowość rozwiązywanych problemów wymaga bowiem nie tylko wiedzy, lecz także odpowiednich podejść metodologicznych. Oceniając dysertację w tym kontekście uznaję, że Doktorant wywiązał się z podjętego zadania tak w obszarze metodologicznym, jak i merytorycznym.

Całość kwestii metodologicznych przedstawiono rozdziale pierwszym dysertacji. Doktorant przekonująco uzasadnił temat i zasadnicze zagadnienia badawcze. W treści tego rozdziału nakreślił cel główny badań (s.7.) sprowadzający się do: (...) „*wskazania możliwości doskonalenia funkcjonalności oraz promocji Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, które będą miały wpływ na zobiektywizowanie diagnozy zagrożeń społeczności lokalnych*”. Z celem głównym koresponduje 8 celów szczegółowych (s. 8.). Przedmiotem badań jest Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, a podmiotem przedstawiciele środowisk lokalnych, jakimi są mieszkańcy dwu województw. Już w tym momencie staje się oczywiste, że cele

rozprawy były poddane ograniczeniom, co nie zmienia faktu, iż Doktorant przedstawia do recenzji dysertację liczącą wraz z załącznikami 351 stron opisu werbalnego ubogaconego wieloma elementami graficznymi.

W dalszej kolejności Doktorant precyzuje w formie pytań problem główny i problemy szczegółowe oraz hipotezę roboczą (s. 10 - 11). Jednakże trzeba stwierdzić, że formuła problemów badawczych jest zbyt kategoryczna ze względu na zastosowany zapis werbalny, ujmujący partykuły „*jak? (...), czy? (...), dlaczego? (...)*”, co wskazuje na charakter diagnostyczny, a nie wyjaśniający. Wypływa to z faktu, iż hipotezy mają charakter zbyt ogólny nie uwzględniający przypuszczeń, co do rozkładu zmiennych oraz związków i zależności między zmiennymi (hipotezy wyjaśniające).

Pozytywnie oceniam określenie zmiennych i wskaźników (s. 12.) szkoda tylko, że nie zostały one jednoznacznie uwypuklone - *mam nadzieję, że Doktorant odniesie się do tego podczas obrony*. Właściwie dobrano metody badawcze i o ile brak jest uwag do metod empirycznych, o tyle w kwestii metod teoretycznych występują pewne kontrowersje. Wskazano bowiem na analizę, choć bez jednoznacznego rozróżnienia analizy jakościowej i ilościowej albowiem występują one raczej nierozłącznie. Idzie o to, że analiza ilościową jest połączona z indukcją, a jakościowa z dedukcją. Indukcja występuje zwłaszcza w analizie ilościowej, co znajduje wyraz w tabelach, wykresach i technikach statystycznych. *Proszę podczas obrony wyjaśnić, jaka jest korelacja między problemami i metodami podczas prowadzenia badań*.

Ogólnie rzecz ujmując przyjęte przez Doktoranta założenia metodologiczne są racjonalne tak w formie, jak i w treści. Struktura rozdziału wskazuje, że przyjął on w swych badaniach układ: *cel – problem – hipoteza*, co nie budzi uwag i refleksji. Na podkreślenie zasługuje wnikliwa ocena literatury przedmiotu badań, wyraźnie uwypuklająca te pozycje, jakie wywarły wpływ na uzyskane wyniki. Struktura dysertacji jest przejrzysta, a wywody są powiązane w logiczną całość. Cechuje je pragmatyzm naukowy, a zawartość poszczególnych fragmentów może być uznana jako wzajemnie powiązane w łańcuchu przyczynowo-skutkowym. Z tego jednoznacznie wyłania się wniosek, że Doktorant rzetelnie się odniósł do literatury przedmiotu. Część metodologiczna zazwyczaj jest dyskusyjną a nierzadko kontrowersyjną częścią dysertacji, toteż zwykle polegam na opinii i akceptacji promotora reprezentującego określoną szkołę metodologiczną.

3. OCENA MERYTORYCZNA

Poprawnie określony cel badań i jasno wytyczony ich kierunek sprzyjał rozwiązaniu poszczególnych problemów oraz wpłynął na pisarskie opracowanie i udokumentowanie

uzyskanych wyników. Za dobry uważam układ recenzowanego opracowania, albowiem struktura jest przejrzysta, a wywody są logicznie powiązane, co wskazuje na pragmatyzm naukowy.

Przedstawiona dysertacja stanowi zwarte opracowanie naukowe liczące 351 stron. Składa się ze wstępu, czterech rozdziałów merytorycznych, podsumowania, bibliografii, tabel, wykresów i rysunków oraz aneksu. Układ zawartych w niej treści jest logiczny i spójny merytorycznie. Rozprawa jako monografia naukowa została wydana w 2020 roku przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie.

We wstępie (s. 4 - 5) zamieszczone są treści związane z ogólną problematyką badawczą oraz refleksja nad potrzebą wykorzystania wyników dla wykorzystania potencjału Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa. W dalszej kolejności przedstawiono charakterystykę poszczególnych części dysertacji.

Rozdział pierwszy, opracowany na stronach 6 – 25, zawiera metodologiczne podstawy procesu badawczego, prowadzonego przez mgra Jarosława KALETEŃ w ramach przewodu doktorskiego. Układ treści nie budzi zastrzeżeń, a kwestie merytoryczne zostały ocenione wcześniej.

Rozdział drugi, opracowany na stronach 26 – 41, zawiera treści poznawcze skupione wokół identyfikacji dziedziny rozwiązywanego problemu. Autor szczegółowo przedstawia charakterystykę funkcjonowania Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, jako instrumentu budowania bezpieczeństwa publicznego.

Rozdział trzeci, opracowany na stronach 42 - 46, poświęcony jest identyfikacji charakterystyki obszaru badań, jak też rekomendację elementów problematyki badawczej.

Treści rozdziału czwartego, zredagowanego na stronach 46 – 313, stanowią opis wyników badań empirycznych, jakie Doktorant przeprowadził wśród bardzo licznej grupy respondentów. Przedstawił propozycje dokonania stosownych przemian w działalności podmiotów nadzorczych, koordynacyjnych i wykonawczych bazujących na wynikach zawartych w treści elementów składowych Krajowe Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa.

Należy podkreślić, że wyniki badan zostały zaprezentowane w sposób właściwy, jednakże trudno znaleźć, po analizie treści tego rozdziału, jednoznaczne rozwiązanie, w jakim kierunku winna ewaluować polityka wykorzystania Mapy Bezpieczeństwa. Mam nadzieję, że Autor odniesie się do tego problemu *w toku publicznej obrony*.

W podsumowaniu, zredagowanym na stronach 314 – 323 Autor dokonuje zwięzłego posumowania wyników wysiłku badawczego związanego z opracowaniem monografii. Poczynając od przyczyn będących inspiracją do naukowego opracowania tematu, zwięźle

prezentuje najważniejsze, Jego zdaniem, osiągnięcia poznawcze, uzyskane podczas opracowywania rozprawy. Ponadto, co trzeba podkreślić, spójne uzupełnienie treści stanowi dobrze dobrana literatura.

Reasumując stwierdzam, że treść rozprawy trzeba ocenić jako wielce interesującą i konstruktywną w swej wymowie. Analizy są przekonujące i poprawne logiczne. Pozytywnie oceniając część merytoryczną, wypada podkreślić, że jest ona dobrze ułożona treściowo i wykonana poprawnym językiem, a poszczególne tezy są przekonująco uzasadnione.

4. WNIOSKI KOŃCOWE

Podsumowując, ogólnie oceniam rozprawę jako bardzo dobrą. Badacz dokonał weryfikacji hipotez rozwiązując trudny problem badawczy. Uzyskane wyniki wnoszą nowe wartości w obszarze potrzeby wykorzystania potencjału Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w kontekście bezpieczeństwa publicznego. Praca ma elementy oryginalności, zaś przy jej opracowaniu użyto poprawnego języka i trafnej terminologii. Drobne potknięcia merytoryczne nie obniżają jej wartości i pozostaje mieć nadzieję, że przedstawione tezy i rozwiązania poddane zostaną weryfikacji w przyszłości, w ewentualnych dociekaniach naukowych z omawianego zakresu.

Trzeba podkreślić, że Autor wykazał się umiejętnością:

- analizowania literatury,
- projektowania badań własnych i ich prowadzenia,
- analizowania i interpretacji wyników badań,
- formułowania wniosków, pisania złożonych tekstów naukowych.

Stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska Pana mgra Jarosława KALETY jest dojrzałym merytorycznie dziełem promocyjnym, dobrze udokumentowanym poznawczo i logicznie skonstruowanym w dowodowym wykładaniu myśli. W aspekcie kwalifikacji promocyjnych unaocznia umiejętności predestynujące go do samodzielności naukowej. Odpowiada wymogom ustawy o stopniach i tytule naukowym z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2011 r., Nr 84, poz. 455, nr 112, poz. 654).

Na tej podstawie wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do publicznej obrony recenzowanej rozprawy.

.....
Stodolna

